

idea คณิตศาสตร์ในเรื่องเล่า 9

เรื่องราวระหว่างคุณยาย หลานสองคนกับ
ปฏิทินโบราณวิเศษ

ตอนแรกนี้ผู้อ่านสามารถเข้าใจที่มา
และความแตกต่างระหว่างปฏิทินไทยกับ
ปฏิทินล้านนา ที่มีรอบการนับแตกต่างกัน
เช่น ปฏิทินไทยจะเพิ่มเดือนอย่างเดือนยี่
เดือนอ้าย เดือนเกี้ยว ซึ่งในหนังสือการ์ตูน
จะอธิบายคำศัพท์ไว้ด้วย

ตอนที่ 2 ตักราชไทย เป็นเรื่องราว
ของการใช้พุทธศักราช คริสต์ศักราช

รัตนโกสินทร์ศักราชและจุลศักราช

idea

การนับทศวรรษ ศตวรรษและ
สหัสวรรษ ซึ่งคนส่วนใหญ่คุ้นเคย
เพียงแต่คำว่าทศวรรษและศตวรรษ

เท่านั้น ส่วนคณิตศาสตร์ที่แฝงอยู่ในสาระ
ตอนสอง คือ การคำนวณหาพุทธศักราช
คริสตศักราช รวมไปถึงการคำนวณหา
ทศวรรษ ศตวรรษและสหัสวรรษ

ตอนที่ 3 มาตรานับในล้านนา ซึ่งเป็น
บทเสริมขึ้นมาและมีความน่าสนใจอย่างมาก

คณิตศาสตร์ในเรื่องเล่า

● ประการณ เครือจิ๋ว

ขณะที่นักโบราณคดี-นักวิทยาศาสตร์
หลายสำนัก กำลังก้มหน้าก้มตา
ถอดรหัสภาพบนปฏิทินมาษา เพื่อ
ไขปริศนาคำทำนายวันสิ้นสุดของโลก 21 ธ.ค.
2012 ฝ่ายนักวิชาการไทยในรั้วมหาวิทยาลัย
เชียงใหม่ ก็ตั้งหน้าตั้งตาดูกับการผูกปมเรื่อง
ราวของปฏิทินล้านนา ปีปกติมาส ปืออิกมาส
รอบนับวันพระและวันข้างขึ้นข้างแรม เช้ากับ
ปฏิทินโบราณวิเศษ ซึ่งเป็นตัวละครหนึ่งใน
หนังสือการ์ตูนชื่อ "ประวัติศาสตร์ไทยในมิติ
คณิตศาสตร์"

หนังสือการ์ตูน "ประวัติศาสตร์ไทยใน
มิติคณิตศาสตร์" เป็นการบูรณาการความรู้ด้าน
ประวัติศาสตร์เข้ากับคณิตศาสตร์ โดยนำตัวเลข
เข้ามาเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน และการ
ผจญภัยของตัวละครในเรื่องผ่านปฏิทินโบราณ

วิเศษ ทั้งการคำนวณปฏิทินล้านนาให้เป็นปฏิทิน
ไทย การนับจำนวนวันพระ ข้างขึ้นข้างแรม

ผลงานดังกล่าวเป็นหนึ่งในผลงานการวิจัย
และพัฒนาเครือข่ายในพื้นที่ เพื่อสนับสนุนการ
เรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์ระดับชั้นประถม 4-6
โดย รศ.สมโชค อ่องสกุล คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เป็นหัวหน้าโครงการ
วิจัย และอาจารย์อดิชาติ เกตตะพันธ์ ภาควิชา
คณิตศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ เป็นผู้เรียบเรียง
เนื้อหาทั้งหมด โดยได้รับการสนับสนุนจาก
สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

: เรื่องราวได้ปก

หนังสือการ์ตูน "ประวัติศาสตร์ไทยในมิติ
คณิตศาสตร์" ประกอบด้วย 3 ตอน ตอนแรก
เป็นเรื่องปฏิทินไทยและปฏิทินล้านนา นำเสนอ
ความเป็นมาปฏิทินไทย ข้างขึ้นข้างแรม
ปีปกติมาส ปืออิกมาส ผ่านการเชื่อมโยง

ขณะที่คนรุ่นใหม่อาจจะลืมวิธีการมาตรา
แบบล้านนา เพราะไม่ได้ใช้ในชีวิตประจำวัน
เช่น 50 เม็ดข้าวเปลือกเท่ากับ 1 ยิม 5 ยิม
เท่ากับ 1 เยิม 5 เยิม เท่ากับ 1 กำ หรือ
8 เส้นผมเป็น 1 ไชเทหา 8 ไชเทหาเป็น 1 ตัวเทหา
8 ตัวเทหาเป็น 1 เม็ดข้าว 8 เม็ดข้าวเป็น 1 นิ้ว
เป็นต้น เหล่านี้ล้วนใช้จริงในอดีต

อดิชาติ เกตตะพันธ์

"การ์ตูนเล่มนี้ถือเป็นหนังสือการเรียนรู้เล่มแรกของไทย ที่ผสมผสานประวัติศาสตร์กับวิชาคณิตศาสตร์เข้าไว้ด้วยกันได้อย่างลงตัว ควบคู่กับการส่งเสริมความรู้คู่ความสนุกสนาน เหมาะแก่การเรียนรู้ของเยาวชน ตลอดจนประชาชนทั่วไป รวมทั้งยังสามารถนำความรู้ในหนังสือการ์ตูนไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำได้อีกด้วย" อาจารย์ อติชาตกล่าว

: ตัวเลขในประวัติศาสตร์

"จะทำอย่างไรให้เด็กๆ สนใจเนื้อหาในวิชาประวัติศาสตร์ ซึ่งเป็นวิชาท่องจำ จะทำอย่างไรให้พวกเขามีความสุขกับการเรียนวิชาท่องจำ เราจึงหยิบสาระความรู้ต่างๆ มาผสมผสานกันทั้งประวัติศาสตร์ มาบวกกับคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ศิลปะ รวมไปถึงสถาปัตยกรรม ทั้งยังสามารถสร้างองค์ความรู้ในหลายด้านพร้อมๆ กัน ผ่านหนังสือการ์ตูน ซึ่งเข้าถึงตัวเด็กได้ง่าย" อาจารย์อติชาต กล่าวถึง ที่มีของทำหนังสือการ์ตูนเรื่องประวัติศาสตร์ไทยในมิติคณิตศาสตร์

ในการจัดทำเนื้อหา อาจารย์อติชาตนำความรู้ด้านคณิตศาสตร์ มาดัดแปลงผสมผสานกับทางด้านประวัติศาสตร์ โดยใช้เวลาคิดค้นประมาณ 6 เดือน ว่าจะทำอย่างไรให้คณิตศาสตร์กับประวัติศาสตร์ ที่ไม่น่าจะสัมพันธ์กันนั้น สามารถอยู่ด้วยกันได้อย่างกลมกลืน แล้วยังมีเรื่องของเนื้อหาวิชาการคู่กับความสนุกในการเรียน

สุดท้ายจึงออกมาเป็นการนำเสนอส่งเสริมการเรียนรู้ฉบับนี้ ซึ่งผ่านการนำร่องในชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ และในสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน 13 โรงเรียน

ภารกิจการนำคณิตศาสตร์มาเสริมให้บทเรียนวิชาประวัติศาสตร์มีความน่าสนใจและเข้าใจง่ายขึ้น ไม่ใช่เรื่องยากสำหรับอาจารย์อติชาต นักวิชาการที่พยายามดึงความยากและซับซ้อนของตัวเลขให้เข้ามาอยู่ใกล้ตัว ผ่านโครงการประวัติศาสตร์มีชีวิตด้วยคณิตศาสตร์ ไม่ว่าจะเป็นการผูกโยงตัวเลขคณิตศาสตร์กับการสร้างกำแพงเมืองเชียงใหม่ คณิตศาสตร์วัดความสูงเจดีย์ การถอดรหัสตัวเลขในฤกษ์ก่อสร้าง

"คณิตศาสตร์เป็นเรื่องสนุกและใช้ประโยชน์ในชีวิตได้มาก" บทสรุปสั้นๆ จากนักวิชาการคณิตศาสตร์